

Jemný úvod do typografie

Písmo

Znak je obraz písmena, číslice, interpunkčního či diakritického znaménka, symbolu nebo drobného grafického prvku (angl. character, type).

Diakritická (rozlišovací) znaménka jsou znaky určené k rozlišení různé platnosti téhož písmena. Jsou také označovány jako akcenty (angl. diacritical marks, accent).

Diakritická znaménka spolu s písmeny vytvářejí akcentované znaky.

Verzálky (majuskule) je typografické označení pro velká písmena (angl. uppercase characters).

Minusky (minuskule) je typografické označení pro malá písmena (angl. lowercase characters).

Kuželka je typografický termín pro kovový hranol, na jehož horní, ramenní ploše, je vystouplý reliéfní obraz písmového znaku.

Výška ramenní plochy kuželky udává stupeň (velikost) písma v bodech.

Užívá se v kovové sazbě. Po nanesení tiskové barvy na ramenní plochu dochází k přímému otisku písmového znaku na papír.

Stupeň písma odpovídá velikosti kuželky, jde tedy o odstup jednotlivých řádků.

Světlá výška písma je velikost písmového znaku na kuželce, tedy vzdálenost mezi horní a dolní dotažnicí.

Střední výška písma je vzdálenost mezi střední dotažnicí a základní dotažnicí (účařím).

Čtverčík je čtverec, jehož velikost (délka strany) je dána velikostí kuželky (výšky ramenní plochy kuželky) v bodech.

Proporcionální písmo je takové písmo, v němž jsou šířky písmových znaků různé.

Neporcionální písmo je takové písmo, v němž jsou šířky všech písmových znaků stejné.

Normovaná stránka je papír formátu A4, jejíž text představuje 30 řádků na stránku při 60 znacích na řádku. Celkem tedy normovaná stránka obsahuje 1 800 znaků. Do počtu znaků se počítají mezery mezi slovy, interpunkční znaménka i mezery mezi větami. Nepočítají se znaky dělení slov.

Typ písma je označení pro konkrétní písmo charakteristické kresby a pojmenované vlastním názvem (angl. typeface).

Pojmenování typu písma je dle jména autora/ky či dle jména, které pro písmo autor/ka zvolil/a, nebo podle nějakého dalšího význačného rysu pro dané písmo.

Rodina písma je skupina řezů písma odvozených z jednoho typu písma.

řezy používáme k zvýrazňování textu

Kurzíva je vyznačovací řez písma s mírným sklonem odvozený od základního písma.

Kapitálky jsou vyznačovací řez písma, jedná se o verzálky kreslené na střední výšce základního písma.

Duktus – tloušťka písmových tahů – je poměr tloušťky tahů k výšce písmen.